

BÚCSÚ SKULTÉTY CSABÁTÓL

Skultéty Csaba (Fotó: Thaler Tamás)

Itt Csaba! – mondta mindig a telefonba. 2015. december 12-e óta már nem hallhatjuk ezt a „rádiós” beköszönését.

Születésének dátuma, 1920 szilvesztere, maga is történelmi jelkép: szülei, felmenői Magyarországa megszűnik, szétesik, soha többet nem lesz. Ötödik gyermekként születik, Mécs László keresztfiaként nő föl a gyermekkori paradicsomban, Nagykaposon, amelynek történeteit írta meg a Kányádi Sándortól vett *„Vannak tájak, féltett kishazák”* című önéletrajzi könyvében. Készmárki, budapesti, párizsi és bruges-i diákoskodás után Münchenben dolgozott három évtizeden át Ambrus Márton néven a Szabad Európa Rádió munkatársaként – töretlen hittel, hogy a kül- és belhoni magyarságnak ne csak tájékoztatást adjon, hanem reményt és biztatást is sorsuk jobbra fordulásában! Müncheneri éveit a *szolgálat*, a *gyerekei* (akiket megtanított magyarul) és a *honvágy* hármasszorításában és ölelésében teltek.

A rendszerváltás utáni hazalátogatások hamar megértették benne a visszatelepülés gondolatát. Egy barátja kérdésére – Tudna-e Magyarországon élni? – eleinte úgy válaszolt, hogy azt talán nem, de látogatóba jönni igen. Két évvel később a válasza így hangzott: *Csak Magyarországon tudnék élni.* És valóban: Budán, a Krisztinavárosban otthonra talált, később Badacsonyan is.

Honvágya az emigrációban arra készítette, hogy műgyűjtővé váljék: felkutatta, összegyűjtötte az antikváriumokban többek között a Pest-Budát ábrázoló régi metszeteket (ez a számos ritkaságot tartalmazó gyűjtemény később az Országos Széchényi Könyvtárba került), így gyűjtögette folyamatosan össze – mintegy szülei emlékezetére – a fiumei vonatkozású tárgyakat, dokumentumokat, könyveket, metszeteket, térképeket. Ez az anyag az idők folyamán komoly gyűjteménnyé kerekedett, melynek szintén az OSZK adott otthont.

Skultéty Csaba elkötelezetten, szívből szolgálta a határon túli magyarság ügyét, saját maga ezt úgy fogalmazta meg: *„Vannak rések, amelyekben tehetek egyet-mást, és olyanok is akadnak, ahol csak én tehetek valamit.”* Sokat dolgozott, de sokat is végzett. Életének minden napjában következetesen – mint magatartás, hit, alkotás, életerő és napi munka – jelen volt a szándék, hogy a történelmi emlékezet folyamatosságát helyreállítsa, kifejezze, bizonyítsa. Csakis ez a túlélés, továbbélés záloga annak a közösségnek, amelyhez teljes szívvel tartozott, s amelynek csak adott-adott, akár szellemi-ekről, akár anyagiakról volt szó.

Magas korbá jutván is teli volt értékes gondolatokkal, szikrázó humorral és életörömmel. Szinte az utolsó pillanatig követte a világ eseményeit. Az élet nehézségeit, árnyoldalait türelemmel, bátorsággal viselte. Mélységes megértéssel volt minden emberi nyomorúság iránt. A jó szó, a segítőkészség és a bőséges adakozás nála mindig készen állt. Szerette az anekdotát, a legnehezebb percekben is fel lehetett vidítani vele, vagy éppenséggel ő mondott egy-egy lényegre vidámítót.

Mindennapjai örömét és gondját szeretett társával, Mártival osztotta meg, akivel mély és igaz szálak kötötték össze. És sok-sok barátjával, köztük a könyvember, Borda Lajos és a Trianoni Szemle munkatársai, különösen Kati és Archimédesz (akit ő mindig Diogenésznek nevezett).

Végtelen és megingathatatlan bizalma volt Mennyei Atyjában, tudta, hogy a Teremtője óvó kezében van, hozzá tartozik. Gyakran csak egyetlen szóval fejezte ki: *hála.*

Szerkesztőségünk is csak azt mondhatja: hálásak vagyunk, hogy nemcsak aktív munkatársként, hanem barátként is tapasztalhattuk szeretetét, biztató szavait, szertartásosan pontos értékítéleteit.

Megjelent könyvei: *A Szabad Európa Rádiótól az Ung partjáig* (Anyanyelvi Konferencia, Bp., 2000), *Vasfüggönyökön át* (Madách, Pozsony, 2006), *Kárpátalja magyarsága a viharok sodrában*, (Kairosz, Bp., 2009), *A szlovákok és mi egy kelet-nyugati publicista szemével* (Kairosz, Bp., 2010), *Mi is volt a Szabad Európa Rádió?* (Helikon, Bp., 2011), *Vannak vidékek, féltett kishazák...* (magánkiadás, 2014).

2000-ben, Szent István napján a Magyar Köztársaság Lovagkeresztje kitüntetésben részesült. 2005-ben szülőhelyén, Nagykaposon a Mécs László Napokon díszpolgárrá választották. A Budavárért Emlékérem kitüntetését 2006-ban vette át. (A szerk.)